

Kultura a móda 60. let 20. stol. a Op art

Miroslava Nováková

Bakalářská práce
2021

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Design oděvu

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Miroslava Nováková
Osobní číslo: K17046
Studijní program: B8206 Výtvarná umění
Studijní obor: Multimédia a design – Design oděvu
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Kultura a móda 60.let 20.stol. a Op art

Zásady pro vypracování

1. Teoretická část : Práce se zaměřuje na situaci v módě a kultuře šedesátých let dvacátého století a umělecký směr op art, který v této době vznikl.
2. Praktická část: V praktické části se volně inspiroji uměleckým směrem op art a dobou jeho vzniku. Dále bude vše propojeno s tematikou mateřství.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- BAUDOT, François. *Móda století*. Praha: Ikar, 2001. ISBN 80-7202-943-6.
- Fiell, C., & Fiell, P. (2013). *60s decorative arts: A source book*. Köln: Taschen. 2013. ISBN 978-3-8365-4655-3
- HOLZHEY, Magdalena. *Victor Vasarely, 1906-1997: pure vision*. English edition. Köln: Taschen, [2018]. ISBN 978-3-8365-7395-5.
- FUKAI, Akiko. *Fashion: a history from the 18th to the 20th century : the collection of the Kyoto Costume Institute*. [London]: Taschen, c2011. ISBN 978-3-8228-2763-5.
- MCDOWELL, Colin. *Fashion today*. London: Phaidon, 2000. ISBN 0-7148-3897-7
- PAROLA, Rene. *Optical art: theory and practice*. Dover ed. New York: Dover Publications, 1996. ISBN 0-486-29054-9.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Art. Pavel Brejcha**
Ateliér Design oděvu

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **21. května 2021**

doc. Mgr. Irena Armutidisová
děkan

doc. MgA. Kristýna Petříčková, Ph.D.
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 15.7. ~~1997~~ 2021

Jméno a příjmení studenta: MIROSLAVA NOVÁKOVÁ

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Práce pojednává o kultuře 60. let 20. století a uměleckém směru Op art, který se v tomto období rozvíjel. Shrnuje dobovou módu ulice a nejvýraznější jména módních tvůrců. Dále se zaměřuje na výtvarné umění a design, ze kterého pozornost přechází čistě na výtvarný směr Op art. Práce mapuje vznik, charakteristiku a zástupce tvořící tímto stylem. Podrobně se také věnuje silným vlivem Op artu na módu 60.let a poté i módu současnou. Inspiraci tímto obdobím a Op artem volně přenáším do oděvní kolekce, kterou dále propojuji s tématikou mateřství.

Klíčová slova: kultura 60. let, design 60. let, umění 60. let, móda 60. let, Op art, vliv výtvarného umění na ostatní média, současná móda, inspirace výtvarným uměním, mateřství

ABSTRACT

The thesis deals with culture of 1960's and Op Art movement, which was expanding by this time. It summarizes street fashion as well as the most prominent names of the fashion world of this period. Further the focus is on fine art and design, from where the attention takes Op Art movement. The thesis summarizes it's origins, characteristics and representatives creating this way. The thesis deals in detail with Op Art influence on 1960's fashion and contemporary fashion too.

Inspiration by this era and Op Art movement is being transferred in clothing collection, which is further connected with motherhood.

Keywords: culture of 1960's, design of 1960's, art of 1960's, fashion of 1960's, Op Art, the influence of fine art on other media, contemporary fashion, inspiration by fine art, motherhood

Děkuji Mgr. art Pavlu Brejchovi za velkou otevřenost a pozitivní vedení.

Děkuji svým rodičům a prarodičům za velkou podporu a pomocnou ruku.

Děkuji Johaně.

Děkuji Dylanovi.

Děkuji dceři Viole.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 MÓDA ŠEDESÁTÝCH LET	11
1.2 NOVĚ VZNIKAJÍCÍ SUBKULTURY A MÓDA ULICE	12
1.3 MÓDA JAKO VYJÁDŘENÍ SVOBODY DUCHA	13
1.3.1 Yves Saint Laurent	14
1.3.2 Paco Rabanne	15
1.3.3 Emanuel Ungaro.....	16
1.3.4 Ossie Clark	17
1.3.5 Bill Gibb.....	17
1.4 VZNIK NOVÝCH UMĚLECKÝCH SMĚRŮ.....	18
1.5 DESIGN JAKO VYJÁDŘENÍ SVOBODY DUCHA	19
2 OP ART.....	21
2.1 KOŘENY OP ARTU.....	21
2.2 UMĚLCI OP ARTU	22
2.2.1 Victor Vasarely	22
2.2.2 Bridget Riley	25
2.2.3 Jesús Rafael Soto.....	26
2.2.4 Yaacov Agam.....	26
2.2.5 Richard Anuszkiewicz	26
2.3 OP ART V ČESKOSLOVENSKU.....	27
2.3.1 Milan Dobeš	27
2.3.2 Zdeněk Sýkora	27
2.3.3 Jiří Kolář.....	27
3 OP ART V MÓDĚ ŠEDESÁTÝCH LET.....	28
3.1 MARY QUANT	28
3.2 ANDRÉ COURRÈGES	29
3.3 PIERRE CARDIN	30
3.4 RUDI GERNREICH	31
4 MÓDA DNES – INSPIRACE OP ARTEM	32
4.7 BALMAIN BY OLIVIER ROUSTEING – SPRING 2020	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
5 OP MAMA	38
6 MOODBOARD.....	39
7 BAREVNOST	40
8 LINE-UP.....	41
9 PŘEHLED KOLEKCE	42

10.1	PUNČOCHY	43
10.2	MODEL Č. 1 - MERINO KABÁT	45
10.3	MODEL Č. 2 – MERINO KALHOTOVÝ KOSTÝM.....	46
10.4	MERINO DĚTSKÝ KABÁTEK	47
10.5	MODEL Č. 3 - ČLENĚNÉ MINI ŠATY	47
10.6	MODEL Č. 4 – ČLENĚNÁ SOUPRAVA	49
10.7	MODEL Č. 5 - ČERNOBÍLÉ MAXI ŠATY.....	50
10.8	MODEL Č. 6 BAREVNÉ MAXI ŠATY.....	51
10.9	DĚTSKÁ TEPLÁKOVÁ SOUPRAVA	52
11	DOPLŇKY	53
11.1	KLOBOUKY.....	53
11.2	NÁUŠNICE	55
III	PROJEKTOVÁ ČÁST	56
12	FOTODOKUMENTACE	58
	ZÁVĚR	74
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	75
	SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	76
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	77
	SEZNAM OBRÁZKŮ	78
	SEZNAM PŘÍLOH.....	81

ÚVOD

Extatická, barevná, revoluční, nekompromisní, vyzdvihující radost ze života. To je pro mne éra šedesátých let dvacátého století. Velká fascinace tímto obdobím mě dovádí k podrobnějšímu zkoumání. Zajímá mě situace ve společnosti, která přirozeně ovlivňuje kulturní život, tedy i módu a umění. Podrobněji se věnuji zvláště módě tohoto desetiletí a uměleckému směru Optical art, který v této době vznikal. Optical art pro mě představuje revoluční a nadčasový směr. V textu se podrobně věnuji také syntéze Optical artu a módy šedesátých let. Tehdejší módní designéři se inspirovali uměleckými díly a přenášeli je na oděvy. Tato inspirace se stala natolik oblíbenou, že z Op artu módní designéři vychází dodnes.

V praktické části mé práce se volně inspiroji Op artem a módou šedesátých let. Ve svých skicách hledám tvarosloví a postupně docházím k několika spolupracím, s firmou, krejčí a modistkou. Zasahuji i do šperku. Dále navrhuji vlastní potisk a vytvářím obraz na oděvu pomocí členění. Celá vizuální nálada je propojena s mateřstvím. Jako matka chápu touhu po zajímavém oděvu, který ale musí být funkční a pohodlný. Snažím se tedy o splnění požadavků maminek a vytvářím i outfity pro jejich děti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MÓDA ŠEDESÁTÝCH LET

1.1 Situace ve společnosti v období šedesátých let

Po temných válečných čtyřicátých letech a po letech strádání a nedostatku, přišla nádherná, barevná a dynamická šedesátá léta. V této dekádě došlo k uvolnění v politice i kultuře. Byla to kultura, kde hnací silou byla mládež, nezatížená válečnými traumaty.

Tato mladistvá kultura se nejvíce projevovala ve velkých městech jako Londýn a Paříž. V Paříži měla vedoucí úlohu ulice Saint-Germain-des-Prés, která se nachází na Rive Gauche – levém břehu Seiny. Byla to neformální, veselá a barevná, mladá Paříž.

V Londýně to byly ulice Carneby Street a King's Road ve čtvrti Chelsea. Na těchto ulicích se od roku 1965 začaly objevovat kluby a bláznivé, atraktivní butiky, které představovaly úplně nové pojetí obchodu. *Nabízely cenově dostupnou jednoúčelovou módu v atmosféře, která se spíše než obchodu podobala společenskému klubu.* (Mackenzie, 2010, s.94) Z těchto butiků to byl např. Bus Stop, Clobber, Miss Mouse, Quorum a Granny Takes a Trip.

Koncem 50. let prošla také kinematografie radikální proměnou, kterou spustila Francie hnutím zvaným nová vlna (La Nouvelle Vague). Snímky přinášely výrazný odklon od tradiční kinematografie, byly cílené na mladé intelektuály. (Mackenzie, 2010, s.110)

Hlavními představiteli této vlny byli např. režiséři **Jean-Luc Godard**, **François Truffaut**, ale také třeba **Miloš Forman**, který v tehdejší Československu točil filmy v duchu nové vlny. V 60. letech dále působil **Federico Fellini**, autor ikonického filmu *La Dolce Vita* (Sladký život), s Anitou Ekberg, Marcellem Mastroiannim a Anouk Aimeé v hlavních rolích. Jako další významné režiséry této doby musím uvést **Ingmara Bergmana**, **Alfreda Hitchcocka**, **Stanleyho Kubricka** a **Michelangela Antonioni**.

Jako výrazné herečky bych zmínila Bridget Bardot, Audrey Hepburn, Jane Birkin, Jean Seberg, Natalie Wood, Sue Lyon a Annu Karinu.

1.2 Nově vznikající subkultury a móda ulice

Modernisté

Výraznou subkulturou byli Mod's (=modernisté). Začali se objevovat ke konci 50.let v Británii. Muži se vyznačovali oblibou v sofistikovaném italském sportswearu a láskou k modernímu jazzu a swingu. Charakteristické pro ně byly vypasované italské obleky s úzkou kravatou a Vespa. Mod's byli těsně spjati s britskou hudební scénou. Rockové kapely jako legendární **The Beatles**, kteří měli stovky koncertů po celém světě, **The Rolling Stones** slavící úspěch hlavně ve Spojených státech a **The Kinks** roznesli tento styl dále do světa.

Beatníci

Ve Spojených státech se s bohémským přístupem k životu pohybovali Beatníci. Filozofovali v kavárnách a zajímali se o prózu a poezii. Nosili barety, kozí bradky, bavlněné kalhoty a černé roláky. Největšími průkopníky byl **Jack Kerouack** nebo **Allen Ginsberg**.

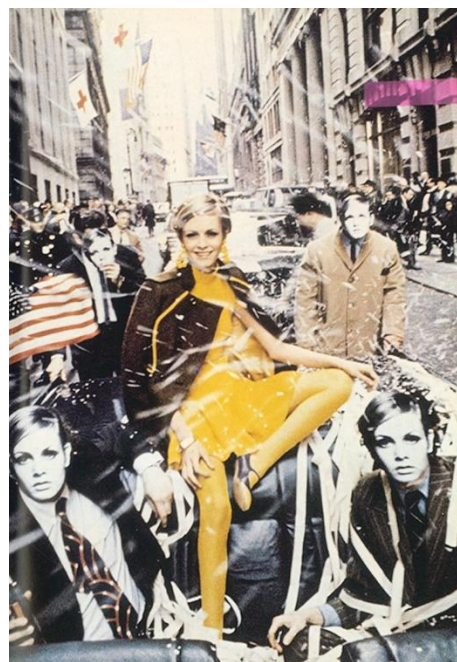
Hippies

Neodmyslitelnou a velmi silnou subkulturou, která vznikala v 60.letech byli Hippies. Bylo to jedno z nejvíce mírumilovných hnutí v historii a i přes to, pro tehdejší západní společnost naprosto šokující. Hlásili mír, lásku a porozumění. Byli ovlivněni východními filozofiemi a etniky. Uznávali jen to, co pochází z přírody, cokoli spojeno s průmyslovou výrobou a kapitalismem zavrhovali. Snažili se jít zpět ke kořenům. Reagovali na politické dění a neutuchající války. Významnou událostí byl hudební festival Woodstock (1969), který se do historie zapsal jako protest hippies proti válce ve Vietnamu a konzervativním hodnotám. Iritující pro společnost byl také, ve srovnání s ostatními, jejich neupravený zevnějšek. Muži i ženy si nechávali narůst dlouhé vlasy, nosili unikátní, ručně vyráběné oblečení i doplňky. Jejich styl se vyznačoval nedokonalostí a eklektismem. Postupně tak nastolili nová pravidla dobrého vkusu, kterým se inspirovalo mnoho designérů vysoké módy.

1.3 Móda jako vyjádření svobody ducha

Dříve znamenalo nedodržování dominantní linie módy chudobu. Od šedesátých let to vyjadřovalo svobodu ducha. (Baudot, 2001, s.188)

Móda zažila kompletní revoluci, radikální změnu. Ženy byly osvobozeny od jednohlasného diktátu Haute Couture a dostaly svobodu k vyjádření sebe, svého zdraví a nezávislosti. Co se nosí, začala určovat mládež, která měla díky ekonomickému vzestupu možnost nakupovat v již cenově dostupných obchodech. Velkou roli v módě hrála média jako televize a magazíny, díky jimž prosperovala masová výroba zboží a ohromně vzrostla popularita modelek, takže je znali i lidé, co se o módu nezajímali. Snad nejznámější tváří byla **Twiggy**, která ztělesňovala look, napodobující malé dítě, křehké, nestálé, hravé a při chůzi se různě kolébající, který charakterizoval dobu. Stěžejní pro její úspěch byla spolupráce s fotografem **Davidem Baileyem**, při které se díky technologickému pokroku mohli přesunout z fotostudií s dekoracemi do města nebo do přírody. Dalšími ikonickými manekýnkami této doby byly ještě např. **Jean Shrimpton**, **Veruschka**, **Peggy Moffitt** a **Nicole de la Margé**.

Obr.1 Jean Shrimpton, David Bailey a Sue Murray **Obr.2** Hvězdné uvítání Twiggy v USA

1.3.1 Yves Saint Laurent

„Tam kde Dior aktualizoval gramatiku haute couture, vypracovanou Worthem, a Coco Chanel vymyslela pro své vrstevnice praktický slovník, YSL dokázal vytvořit jazyk.“ (Baudot, 2001, s.192)

V 18ti letech se stal asistentem proslulého **Christiana Diora** a v jeho 21letech, po smrti CD, nastoupil do čela této značky. Už v roce 1958 prezentoval první kolekci, která měla velký úspěch. Stal se tak nejmladším couturierem na světě. V roce 1961 založil vlastní salon se svým přítelem a společníkem **Pierrem Bergé**. Většina jeho průlomových nápadů, byla inspirována pánským šatníkem. Pánské prvky měly podpořit v ženě její sílu a sebedůvěru ve vytváření jejího vlastního stylu. Snažil se svoji tvorbou přispět k emancipaci žen, která v šedesátých letech nabírala na síle. Za celou dobu působení YSL vzniklo mnoho výrazných nápadů, které jsou neodmyslitelně zapsány do DNA dámské módy. Uvedu tedy jen výběr několika příkladů. V roce 1965 vznikla kolekce Mondrian, kde převedl princip obrazů abstraktního malíře **Pieta Mondriana** do rovné siluety šatů z vlněného žerzeje. Dal tedy obrazu pohyb a nový život. O rok později přišel se smokingem pro ženu, což bylo v šedesátých letech opravdu revoluční. Dokázal, že žena ve smokingu může disponovat stejnou silou jako muž a zároveň neztratit svoji ženskost a styl. Princip přenesení pánských prvků do dámského oděvu použil i u kalhotového kostýmu (1967), trenčkotu (1968) nebo Safari Jacket (1968). Velmi se inspiroval oděvem různých etnik, např. Afrikou, v kolekci roku 1967, kde inovativně použil korálky, z různých i neušlechtilých materiálů.

Jeho Haute Couture si mohlo dovolit jen malý zlomek majetných žen, proto v roce 1966 otevřel svůj ready-to-wear butik Saint Laurent Rive Gauche (Rive Gauche znamená levý břeh Seiny, mladistvou a neformální čtvrt'). Stal se tak prvním couturierem, který pod svým jménem prodával ready-to-wear oděvy, které byly cenově dostupné pro všechny a zároveň pečlivě vyrobené. Tento nápad se ujal a začaly vznikat desítky nových butiků. Yves Saint Laurent potvrdil, že mladý člověk mohl módu nejen ovlivňovat, on ji vedl.

Obr.3 Šaty z kolekce Mondrian

Obr.4 Saint Laurent Rive Gauche

1.3.2 Paco Rabanne

Vlastním jménem Francisco Rabaneda Cuervo, syn první švadleny, které pracovala u **Balenciagy**, vyvrátil domněnku, že oděv musí být zhotoven z látky. Místo toho používal nové materiály jako například plast, hliník, rhodoid a recyklované suroviny. Vytvářel experimentální, originální, provokativní modely, které naprosto souzněly s představami mladých moderních žen bez předsudků. Svoji tvorbou, kterou představoval na přehlídkách v moderním futuristickém prostředí, budil obrovskou senzaci. „*Je také prvním velkým návrhářem, který měl na přehlídkách 1966 černé manekýnky. Za to ho málem vyloučili ze Syndikátní komory pařížských krejčích.*“ (Baudot, 2001, s.198) Za zmínku také stojí šaty z papíru na jedno použití, které prezentoval v roce 1967.

Obr.5 Paco Rabanne 1969

1.3.3 Emanuel Ungaro

Syn italského krejčí, který se přestěhoval do Francie. Krejčovinu se učil u otce, potom přesídlil do Paříže, kde pracoval u **Balenciagy** a spolupracoval se svým přítelem **Courrègesem**. V roce 1965 prezentoval první kolekci a okamžitě si získal oblibu ve vybrané společnosti, která oceňovala jeho vztah k tradiční krejčovně, čistotě siluety a pozornosti k detailům a barvám.

1.3.4 Ossie Clark

Studoval na Royal College Of Art v Londýně, kde ve své diplomové kolekci vycházel z umění Op Artu. Kolekce měla velký úspěch a doslova přes noc byla zveřejněna v několika novinách a Britském Vogue. Na to hned navázala spolupráce s designérkou **Alice Pollock** v jejím butiku Quorum. Začalo se mu říkat král King's Road. Byl první kdo přejal romantický a eklektický styl Hippie's z konce 60.let a vytvořil z něj vysokou módu. Jeho design byl plný romantických, padavých vrstev, vlnících se volánů a hlubokých výstřihů. Zároveň tvořil velmi slušivé siluety. Spolupracoval se svou ženou, **Celií Birtwell**, která byla po jeho boku už od střední školy. Celia tvořila vzory, které se tiskly na materiály, ze kterých vznikaly oděvy. Díky této kombinaci vznikaly éterické, feminní oděvy plné nostalgie. Stal se mezinárodní hvězdou, přátelil se s **Andy Warholem**, **Davidem Hockneym** nebo **Dianou Vreeland**. Jeho značku nosili celebrity denně i na stagi, jako např. **Mick Jagger**, **The Beatless** nebo **Jimi Hendrix**. Navzdory svému velkému talentu a úspěchu, nebyl dobrým obchodníkem a proto butik Quorum skoro zbankrotoval. Kvůli promiskuitnímu životu, alkoholu a experimentování s drogami se Celia s Ossiem rozvedla. Jeho životní styl se stále zhoršoval, až zbankrotoval úplně a stal se závislým na drogách. V 90.letech mu v drogové agonii vzal život jeho tehdejší přítel. Už v té době bylo jeho jméno a obrovský talent skoro zapomenut.

1.3.5 Bill Gibb

„Britští designéři jsou vypravěči příběhů, pohádek, snílci a myslím, že přesně tohle byla esence, ve které tvořil Bill Gibb.“ John Galliano (Blackman, Davies, 2019, s.30)

Studoval na Central Saint Martins a Royal College of Art, kde už od začátku vynikal nekonvenčními kombinacemi materiálů, jako šachovnice, tartan, pruhy, tečky, květinové vzory, apod. Ke konci šedesátých let se do slova přes noc stal hvězdou. Jeho přístup ve formě organizovaného chaosu byl ve své době ojedinělý a měl velký dopad na mnoho dalších designérů.

„...mixoval nostalgii s etniky, barvami a vzory. Inspirovali mě jeho kolekce i jeho životní příběh.“ John Galliano (Blackman, Davies, 2019, s.30)

1.4 Vznik nových uměleckých směrů

„Od konce šedesátých let a v sedmdesátých letech sílí tendence zrušit předěl mezi uměním a životem. Umělci odmítají klasickou formu závěsného obrazu a sochy, které jsou vytlačovány ze svých pozic intermediálními aktivitami, při nichž záleží především na myšlence, konceptu, ne už tolik na hmotné realizaci.“ (Černá, 1999, s.178)

Kinetické umění

Ruku v ruce s op artem šlo kinetické umění, jenž přerušilo hranice mezi malířstvím a sochařstvím. Zpravidla je to seskupení objektů, pohybující se náhodně podle přírodních vlivů, motorovým pohonem nebo třeba díky magnetu. Často provokují diváka k interakci. Významní představitelé byli např. **Jean Tinguely** nebo **Alexander Calder**.

Pop Art

Ve 2.pol.50.let vzniká Pop Art, vyznačující se fascinací předměty denní potřeby a kritický pohled na masové výroby. Vychází z banality, reklamy a komiksu. Ústředními postavami amerického pop artu byli **Andy Warhol**, **Roy Lichtenstein** a **Jasper Johns**. Projevil se také v britském umění, ze kterého bych uvedla např. **David Hockneyho**, mého oblíbeného autora.

Nový realismus

V roce 1960 ve Francii vzniká směr Nový realismus reagující na pop art. Jeden z výrazných představitelů byl například **Yves Klein** nebo také sochař **César**.

1.5 Design jako vyjádření svobody ducha

Německo

Produktovému designu vedla německá firma Braun, jejímž dlouholetým šéfdesignérem byl **Dieter Rams**. „*Styl Braunových výrobků, vyznačující se harmonickou geometrickou jednoduchostí, redukcí detailů, přísnou barevností (bílá doplněná nevtravými barevnými akcent, minimalistickou grafikou a perfekcionismem vylisků, tvořil základní součást firemní strategie a později ho napodobovala řada jiných, zejména japonských výrobků.*“ (Kolesár, , s.101)

Itálie

Nejvýraznějším centrem elegantního a originálního designu byla Itálie. „*Italští designéři si v tomto desetiletí získali pověst „taste-makerů“ určujících aktuální trendy v designu a z tohoto renomé žijí dodnes.*“ (Kapitoly z dějin designu, 2009, s.100) Velkou zásluhu na úspěchu italského designu měla přímá spolupráce designérů s výrobou. Jako nejvýraznější designéřská jména bych uvedla **Joe Colombo, Vico Magistretti, Achille Castiglioni a Ettore Sottsass ml.**

Sottsass byl jeden z hlavních představitelů tzv. radikálního designu, někdy označovaného jako „anti-design“, jenž si kladl za cíl reformovat design. Vyznačoval se kritikou konzumní společnosti a zavedeným modernistickým pravidlům. V tomto duchu pracovali např. skupiny Archizoom, UFO a Superstudio.

Významné objekty italského designu jsou např. křeslo Sacco (**Piero Gatti, Cesare Paolini, Franco Teodoro**), křeslo Up (**Gaetano Pesce**) a křeslo Blow (**Paolo Lomazzi, Donato D'Urbino, Jonathan De Pas**).

Obr.6 Futuristický interiér podle Gio Piretti

Obr.7 Křeslo Up, Gaetano Pesce

2 OP ART

Označení Optical Art, zkráceně Op art, se objevuje v roce 1964, kdy ho poprvé použil redaktor časopisu Time během příprav výstavy The Responsive Eye v Muzeu moderního umění v New Yorku.

Op art nezobrazuje žádné objekty. Zobrazuje povrch, který je v neustálém pohybu, který není reálný, ale vzniká díky reakci oka pozorovatele na optickou stimulaci. Vyznačuje se jednoduchostí. Předmět zájmu je čistě abstraktní a sestává z geometrických tvarů, opakujících se vzorů nebo třeba efektů terče. Umělcův přístup je velmi pečlivý, eliminující veškeré stopy po tahu štětcem. Kompozice bývá často symetrická, přičemž je pozornost diváka stažena doprostřed obrazu. Vzory, používané v dílech jsou různé. Někteří umělci budovali intenzitu zhušťováním vzoru, jiní vzájemným působením kruhů a elips. V malbě hnutí op art otevřelo možnost použití pouze černé a bílé. *„Vysoký kontrast černé a bílé často navozuje pocit komplementarity. Poskytuje silné výsledky, které by v barvách nebyly stejně účinné.“* (Parola, 1996, s.11)

Umělci Op artu se vyjadřovali pomocí maleb, grafik, nástěnných výzdob a nově také využívali pohyblivých i statických montáží z alumina nebo plexiskla. Barvy k dosažení cíle u mnoha umělců nehrají velkou roli, ale například v díle **Victora Vasarelyho**, je práce s barvou naopak zásadní. Umělci Op artu se vyjadřovali pomocí maleb, grafik, nástěnných výzdob a nově také využívali pohyblivých i statických montáží z alumina nebo plexiskla.

2.1 Kořeny Op Artu

Termín Op art byl použit k popisu abstraktního opačného pólu Pop artu. Na rozdíl od Pop artu se však Op art může ohlédnout za dobrým půl stoletím tradice. (Holzhey, 2018, s.48)

Georges Seurat na konci 19.stol. tvořil v duchu postimpresionismu a pointilismu, kdy pokrýval plochu plátna barevnými tečkami, které vytvořili prostor, až když divák od díla poodstoupil dál. *Orfista Robert Delaunay v roce 1912 vyvinul druh malby založený na čistých barvách, osvobozených od objektivního odkazu. S využitím teorie simultánního*

kontrastu postavil vedle sebe barevná pole, která vyžadovala dynamický a komplexní způsob vidění. (Holzhey, 2018, s.48)

Velmi silný vliv (nejen) na Op art měla Výmarská výtvarná škola Bauhaus, působící v 1.pol.20.stol., kde mimo jiné působil **Josef Albers**. Albers *rozvíjel umění optické a psychologické, soustřeďující se na to, jak obraz působí na diváka* (Holzhey, 2018, s.48), což se později v Op artu dále rozvinulo. Vytvářel kombinace čtverců, kde pouze díky barevnosti budoval prostorovou hloubku.

2.2 Umělci Op artu

2.2.1 Victor Vasarely

„Tvůrce umění je intuitivní katalyzátor všech informací jeho epochy.“

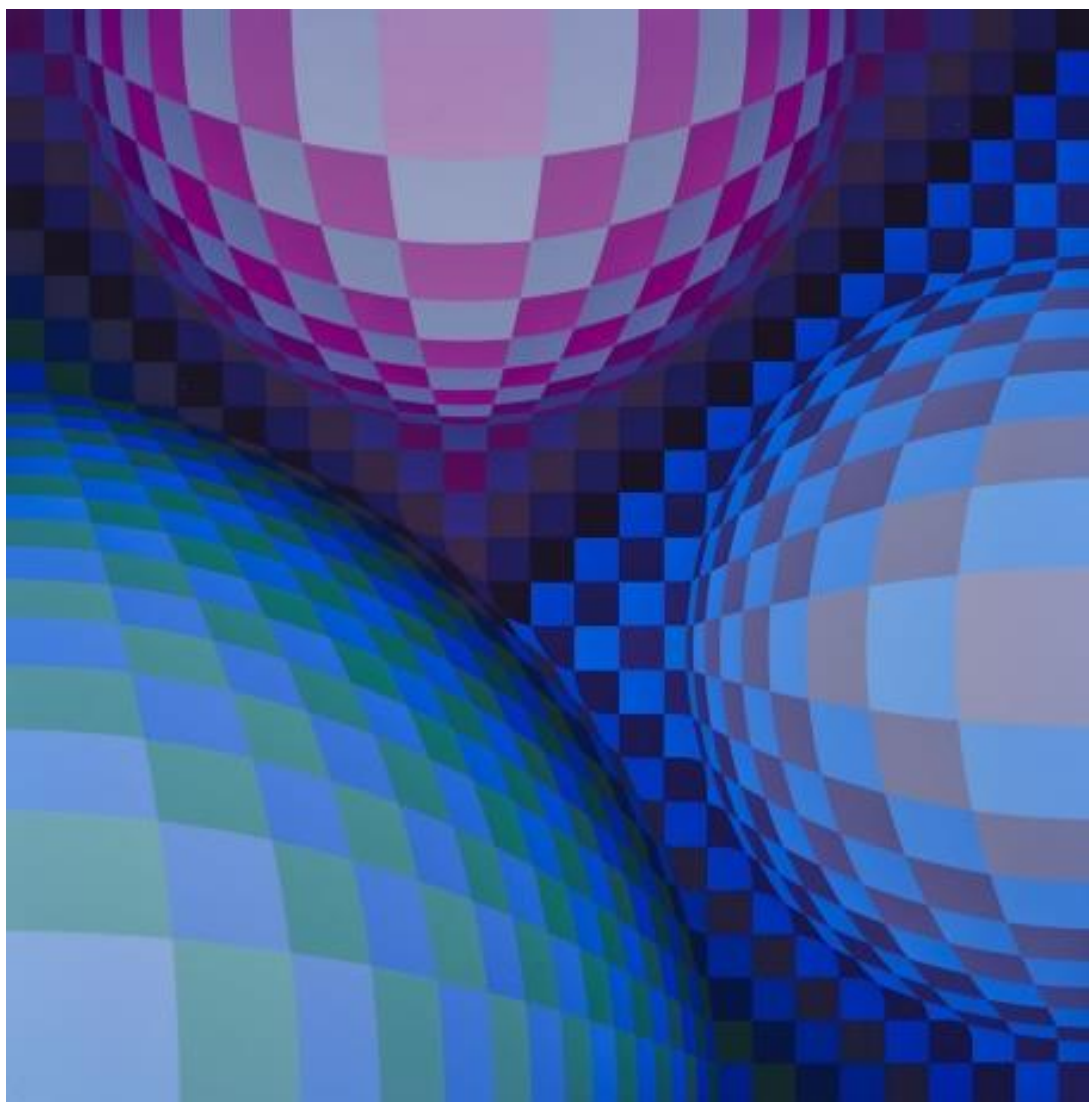
Vasarely byl nejvýznamnější představitel směru op-art. Narodil se v Maďarsku. Nejdříve měl studovat medicínu, ale to velmi rychle ukončil a zaměřil se pouze na umění, které mimo jiné studoval u **Alexandra Bortnyika**, který vytvořil malou školu nazvanou „Mühely“, vycházející z metod Výmarského Bauhausu, kde Bortnyik nějakou dobu studoval. Učil studenty sám, v jeho vlastním bytě v Budapešti. Nejvíce se ve výuce soustředil na užitou grafiku a typografii. Škola si vysloužila přezdívku „Maďarský Bauhaus“. Vasarely se tu poprvé setkal s principy abstraktního umění a zájmem o optické efekty. Celkově měla „Mühely“ na Vasarelyho zásadní vliv, například v tendenci předefinovat roli umění a umělce ve společnosti.

Ve třicátých letech se odstěhoval do Paříže, kde působil jako velmi úspěšný reklamní grafik a volnému umění se věnoval spíše okrajově. Postupně procházel různými styly, experimentoval s abstrakcí a začínal s optickými kinetickými průzkumy. Až v roce 1955 Vasarely inicioval skupinovou výstavu v Galerii Denise René, nazvanou „Le Mouvement“. Spolu s **Marcelem Duchampem**, **Alexandrem Calderem**, **Jeanem Tinguely** nebo například **Jesúsem Rafelem Sotem** demonstrovali díla zaměřená na kinetiku. Oproti mechanickému pohybu, který prezentoval např. Calder, vystavil Vasarely obrazy využívající optické jevy. Tato výstava katapultovala Vasarelyho do pozice předních průkopníků Op Artu.

V díle potom pokračoval se sérií „Noir et blanc“, která využívala jen černou a bílou barvu, které vědomě využíval jako dualistické protipóly. V díle Supernovae (1959-61) stavěl plochu z černobílé mřížky, která je v různých místech narušena jinými geometrickými útvary a tím vytváří hloubku a pohyb. V této době začal stavět kompozici jako síť, ve které je tvořena hloubka a pohyb. Tento princip se pro Vasarelyho stal typický. V roce 1959 si nechal patentovat svou uměleckou techniku „unité plastique“, tvořenou geometrickými objekty a přesně definovanou barevností. Díky tomu začal tvořit sériové umění.

Vasarelyho přístup k umění byl na jednu stranu racionální a vědecký, na druhou stranu otevřený otázkám mystickým. *„Mé unité plastique: barevné kruhy a čtverce, zobrazují hvězdy, atomy, buňky a molekuly, ale taky zrnka písku, oblázky, listy a květiny. Cítím se být blíže k přírodě, než jakýkoliv krajinář; zobrazuji její vnitřní strukturu, uspořádání jejích elementů.“* (Holzhey, 2018, s.64) Hlásil se k filozofii principu jednoty (vše je jedno), kterou vnímal v geometrii. Tento princip popisuje **Platón** – geometrické tvary, které jsou jednotkami celého kosmického řádu. Vasarelyho předchůdci, kteří zobrazovali tuto tematiku ve 20.století byli např. **Piet Mondrian** a **Kazimir Malevich**.

Měl možnost své umění interagovat s architekturou, např. díla pro University of Caracas ve Venezuele, kde byl přizván ke spolupráci ještě s dalšími umělci nebo kinetické stěna vytvořena pro Zimní Olympijské hry r.1968. Největší projekt ve spojení s architekturou bylo však The Vasarely Foundation, jeho vlastní muzeum, které po dlouhém plánování, dostal možnost realizovat u města Aix-en-Provence. Základní kámen byl položen v roce 1973, o tři roky později byl provoz v muzeu zahájen. Ve velkých prostorech, které vznikly, Vasarely vystavil 42 velkoformátových maleb.

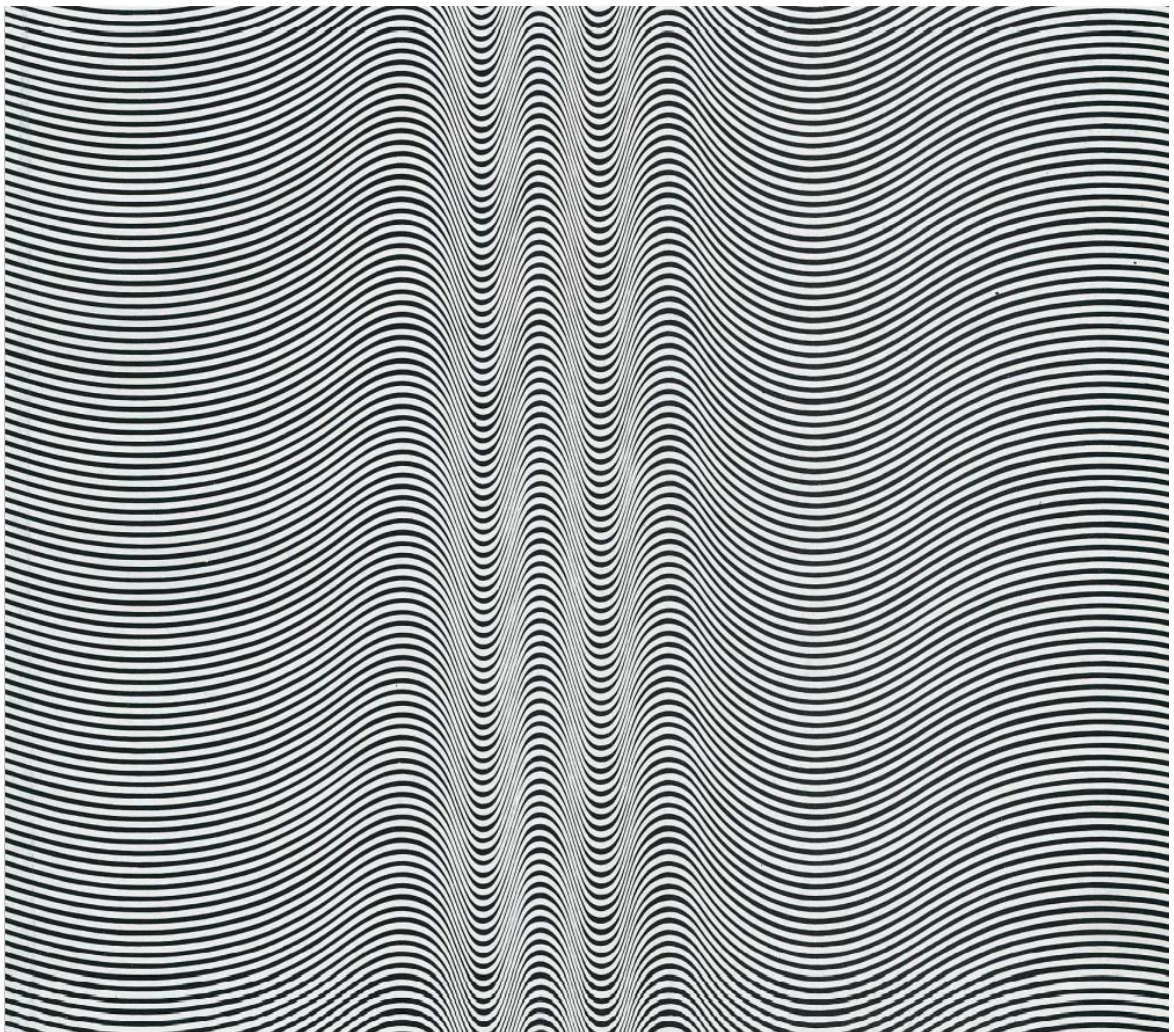

Obr.9 Triond (1975)

„Dynamická síla v díle Triond vzniká deformací identických struktur, které se posouvají proti sobě a vytvářejí tak optickou iluzi pohybu a hloubky. Jako všude v díle tohoto malíře je dosaženo velmi působivého efektu rigorózní prací s touž základní sítí. Vasarelyho tvorba je navíc založena na interakci barev, opírající se o kontrasty mezi extrémny (černá a bílá) nebo o simultánní vidění barev komplementárních.“ (Pijoan, 1984, s.240)

2.2.2 Bridget Riley

Vytvářela hlavně černobílé kompozice složené z rovnoběžných linií, které budí dojem vlnícího se prostoru. „*Jde tu o jevy zároveň energetické i psychologické.*“ (Pijoan, 1984, s.243)

Obr.10 Current (1964)

„*V tomto díle realizuje pohyblivý prostor evokující vodní hladinu nebo třeba šlehnutí bičem technikou zvanou „moaré“, kterou ve svém díle používá hojně.*“ (Pijoan, 1984, s.241)

2.2.3 Jesús Rafael Soto

Soto, venezuelský umělec, začíná budovat prostor v duchu op artu už na začátku padesátých let. Používal k tomu moarový efekt, který docílil jemným pruhováním plochy. Tento princip využíval v malbě, později začal vytvářet velmi působivé 3D objekty. Byl to tedy i výrazný zástupce kinetického umění.

2.2.4 Yaacov Agam

Studoval v Izraeli, kde se narodil, potom také ve Švýcarsku a Francii. Ve Švýcarsku se potkal s **Johannesem Ittenem**, jeden z učitelů na Bauhausu, který ho značně ovlivnil. Velký vliv na něj měla také definice abstrakce **Wasilly Kandinského**, kterou popisuje v knize „O duchovnosti v umění (Über das Geistige in der Kunst)“. Stejně jako Soto, se zabýval i kinetickým uměním, které také prezentoval např. na výstavě *Le mouvement* s ostatními umělci tohoto směru.

2.2.5 Richard Anuszkiewicz

Anuszkiewicz byl americký malíř, jehož rodina pocházela ze Střední Evropy. Jako nadaný student dostal stipendium, díky jemuž mohl studovat u **Josefa Alberse**. To ho formovalo. V letech po studiích jeho práce nebyla velmi vidět, ale stále tvořil. Velkého úspěchu, zároveň nejvyššího bodu jeho kariéry, dosáhl po výstavě *The Responsive Eye 1965*, kde zazářil společně s **Bridget Riley**.

Jako další výrazné umělce směru op art uvádím: **Cruz Diez**, **Francois Morellet**, **Marina Apollonio**, **Edna Andrade** a **Jean-Pierre Yvaral**.

2.3 Op Art v Československu

Díky uvolňující se politické atmosféře v 60. letech, se do československého uměleckého povědomí dostalo aktuální dění ve světě. Umělci měli větší možnost vycestovat do zahraničí, díky tomu mohli být ovlivněni novými uměleckými vlnami.

2.3.1 Milan Dobeš

Milan Dobeš se narodil v Přerově, ale žije na Slovensku. Studoval na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě. *„Koncem 50. let, pod vlivem návštěvy Expa 58 v Bruselu, přehodnotil Dobeš svoji dosavadní tvorbu a začal se pomalu pracovat ke geometrické abstrakci. Nejprve vytvářel geometrické kresby, grafiky a grafikáže, v nichž základní prvek tvořil kruh a jeho segmenty, který se stal hlavním elementem jeho prací i v následujících obdobích.“* (Krišková, 2018) Později začal op art mísit i s kinetickým uměním, kde používal technicistní prvky jako např. konvexní a konkávní zrcadla. *„Dobeš brzy došel mezinárodního uznání, čemuž dopomohla i pražská výstava Vizuální a kinetické objekty v roce 1966. V následujících letech se účastnil několika mezinárodních výstav, z nichž nejzásadnější byla Dokumenta 4 v roce 1968 a EXPO 70 v Ósace.“* (Krišková, 2018). V Bratislavě bylo v roce 2001 založeno Muzeum Milana Dobeše, kde jsou jeho díla vystavena.

2.3.2 Zdeněk Sýkora

„Od ztvárnění krajiny postupně dospěl k abstrakci, kolem roku 1962 namaloval první strukturální obrazy, které jsou tvořeny elementy vloženými do rastru.“ (Sýkorová, 2021) Tvořil programované struktury s využitím počítače. Jako jeden z mála českých umělců té doby se objevoval i na zahraničních výstavách.

2.3.3 Jiří Kolář

Byl to český básník a výtvarník, známý pro práci s koláží, tvořící hravou optickou hru. *„Jiří Kolář je dnes obecně považován za klasika koláže, žánru, jehož geneze souvisí s počátky moderního umění. Kolář však dokázal tento žánr inovovat a vytvořit z něj svébytnou výtvarnou disciplinu.“* (Kotalík, 2021)

3 OP ART V MÓDĚ ŠEDESÁTÝCH LET

Umělecký směr op art se svými opakujícími se tvary a liniemi, navozujícími trojrozměrný prostor, fascinoval i tehdejší svět módy. V této kapitole uvádím módní designéry, kteří se ve své práci op artem často inspirovali.

3.1 Mary Quant

Londýnská designérka, jedna z největších ikon módy 60.let. Kvůli nesouhlasu rodičů se studiem módy vystudovala ilustraci. Když se rozhodla tvořit svoje návrhy, účastnila se večerních kurzů střihů. Hned ze začátku měla možnost prodávat svoji práci v obchodě Bazaar, který se naprosto vymykal mladistvou, neformální a originální nabídkou. Její estetika byla silně ovlivněna kulturním děním - tanečnický, hudebnický, beatnický a Mod's. Už první kolekce se vyznačovala moderností – jednoduchostí a nositelností, což byly základní stavební kameny její tvorby. Jí a francouzskému **André Courrègesovi** se přisuzuje autorství minisukně. Ta se už ale na ulici začala objevovat předtím, takže jimi byla spíše dále rozvinuta. Tato sukně s délkou do půlky stehů se stala symbolem svobody a emancipace žen. Minisukně ve spojení s barevnými punčochami, které nahradily podvazky kvůli lepšímu zakrytí ženského klína a většímu pohodlí, byla perfektní kombinace, která se stala ikonickou. Využívala nové materiály, jako PVC, ze kterých byly oděvy i boty. Ke konci 60.let už byla jedna z nejúspěšnějších designérů s obrovským dosahem na trhu: odhadovalo se, že až 7milionů žen od ní mělo alespoň jeden kus v šatníku. Mary Quant měla zásadní vliv na módu 60.let, který svou hravostí a barevností ovlivnil moji bakalářskou práci.

Obr.11 Mary Quant

3.2 André Courrèges

„Jeho styl nekopíroval nic z minulosti, inspirací mu mohly být snad jen myšlenky ruského konstruktivismu nebo Bauhaus. Courrèges byl víc než pouhý návrhář a zůstává dodnes mýtem.“ (Baudot, 2001, s.196)

Courrèges byl vizionář, který v historii módy nemá obdoby. Celý život žil ve Francii. Měl diplom ze studií v oboru staveb silnic a mostů a zajímal se o architekturu. V padesátých letech začal pracovat u **Christobala Balenciagy**, kde se vyučil couturiérskému umění. Setrval tam jedenáct let. Svoji značku založil v roce 1961, kdy prezentoval svoji první kolekci. Přirozeně byla silně ovlivněna sochařskými siluetami, které byly typické pro Balenciagu. V každé další kolekci se více a více oddaloval tomuto Balenciagovu vlivu. V roce 1964 prezentoval kolekci „Space Age“, kde se objevili ikonické boty z bílé kůže, s plochou podrážkou, pro snadný pohyb. V roce 1965 představil Bílou kolekci, která se zapsala do historie. Víceméně v ní předpověděl, co se bude nosit v roce 2000. Velmi ho ovlivnily lety do vesmíru, kdy první proběhl v roce 1961, a s tím spojené vize budoucnosti lidstva a technologický vývoj. Byl to také dobrý businessman, který věřil v budoucnost módy, průmyslovou výrobu. Proto založil svoji továrnu, takže navrhoval, vyráběl i distribuoval sám. K módě měl modernistický, minimalistický přístup. Oblékal ženy

nadčasově, jednoduše a prakticky. Představil dámské úzké kalhoty na denní nošení a minisukni, ve stejnou dobu jako **Mary Quant**. Často používal siluetu do tvaru A. Vizi futuristického a inovativního designu podporoval šitím ze syntetických materiálů, které se začaly používat v padesátých letech.

3.3 Pierre Cardin

Než v roce 1953 otevřel svůj vlastní dům, pracoval Cardin u **Christiana Diora**. Roku 1959 přišel s první linií prêt-à-porter dámských oděvů, po čemž hned následovala pánská kolekce, ložní prádlo, spodní prádlo, parfémy a punčochy. Tvořil jednoduché avšak naprosto inovativní, geometrické oděvy, některé z nich byly i unisex. Byl to jeden z prvních couturierů, který proměnil svůj podpis v okamžitě rozpoznatelný logotyp. Kvůli těmto diverzním aktivitám ho v roce 1966 Chambre Syndicale (Syndikátní komora), střežící náročné standardy francouzské módní kultury, donutila vystoupit z Haute Couture. A nebyl sám. Celkový počet pařížských krejčích, zapsaných v Syndikátní komoře, klesl mezi lety 1966-1967 ze třiceti devíti na sedmnáct. Později se Cardinovo pole působnosti ještě více rozšířilo, pracoval např. na interiérech divadel, restaurací i letadel.

Obr. 12 Pierre Cardin, 1967, photo Peter Knapp

3.4 Rudi Gernreich

Narodil se v Rakousku v roce 1922, ale usadil se v USA na Západním pobřeží. Byl to tanečník a to ho velmi ovlivňovalo v tvorbě oděvu, podporujícím maximální volnost pohybu, proto mnoho jeho oděvů bylo z pleteniny. V roce 1963 uvedl šaty Kabuki, inspirované Japonskem, které předběhli dobu. Velmi výrazné byly jeho návrhy plavek, které byly bez kostic a vycpávek. Nejextravagantnější a pro tehdejší společnost, nejvíce šokující byl návrh Monokini, plavky odhalující ňadra, „*symbol sexuální svobody, která je především svobodou těla a pohybu.*“ (Baudot, 2001, s.200) Navrhoval i spodní prádlo, které bylo pro ženy mnohem méně svazující. Aktivně se takto vyjadřoval ke společenské a politické situaci. Společně s **Harrym Hayem** se stal spoluzakladatelem jedné z prvních LGBT skupin v Americe, Mattachine Society. Jeho múzou byla modelka a tanečnice **Peggy Moffitt**, známá svým výrazným make-upem a ikonickým futuristickým sestřihem, za kterým stál kadeřník **Vidal Sassoon**. Gernreich ve své tvorbě používal a různě kombinoval geometrické vzory a zároveň dosáhl velmi čistého a elegantního efektu. Styl jeho tvorby a snaha bořit mýty ve společnosti ho dělá naprosto nadčasovým a vždy moderním designérem.

Obr.13 Rudi Gernreich - Monokini Obr.14 Rudi Gernreich - Plavky

4 MÓDA DNES – INSPIRACE OP ARTEM

V této kapitole jsem vybrala kolekce současných módních designérů a značek, ve kterých se objevuje inspirace uměleckým stylem Op art.

4.1 Jean Paul Gaultier – Fall 1995, Spring 2018

V kolekci pro Fall 1995, Gaultier přímo vycházel z maleb **Victora Vasarelyho**. V roce 2018 zase vycházel z tvorby **Pierra Cardina** a **Bridget Riley**.

Obr.15,16 Fall 1995

Obr.17,18 Spring 2018

4.2 Rei Kawakubo / Comme des Garçons – Spring 2001

Kawakubo v roce 2001 pokryla oděvy grafickým vzorem navozujícím Op art, které se nesly doplněny bublinkovou fólií nebo třeba igelitovými taškami.

Obr.18,19 Spring 2001

4.3 Gareth Pugh – Spring 2007, Spring 2017

Průřez tvorby Garetha Pugh, který s op artovými prvky pracuje velmi často, avšak vždy v jiném a originálním pojetí.

Obr.20,21 Spring 2007

Obr. 22,23 Spring 2017

4.4 Alexander McQueen – Fall 2009

Ikonická a velkolepá módní přehlídka McQueena, kterou prezentoval rok před svou smrtí, jistě skrývala mnoho hlubokých témat jak osobních, tak i kolektivních. Ve výbuchu všech možných vzorů (nejčastěji kohoutí stopy a pruhů) a jejich kombinací se skrývá i odkaz op artu.

Obr. 24,25 Fall 2009

4.5 Marc Jacobs – Spring 2013, Louis Vuitton - Spring 2013

Jacobsova velká inspirace v roce 2013 byla 60.léta a Op art, jenž vnořil do kolekce pro Louis Vuitton i do kolekce pod svým jménem.

Obr.26,27 Louis Vuitton Spring 2013

Obr.28,29 Marc Jacobs Spring 2013

4.6 Dries van Noten – Fall 2014

Designér, který si často hraje s kombinováním různých vzorů, v roce 2014 použil pruhy, které vytváří pohyb a optické klamy. Geometričnost doplnil florálními potisky.

Obr.30,31 Fall 2014

4.7 Balmain by Olivier Rousteing – Spring 2020

Rousteing v kolekci pro Spring 2020 hojně pracuje s černobílými geometrickými tvary, které ale zůstávají spíše v ploše a nesnaží se vytvářet prostor ani pohyb. I tak je viditelný inspirační zdroj v umění Op artu.

Obr.32,33 Spring 2020

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 OP MAMA

V praktické části mé práce se inspiroji vizuálním jazykem op artu. Nesnažím se přímo použít konkrétní prvky, na kterých tento směr stojí (např. optické klamy), spíše na sebe nechávám díla volně působit a dále je přenáším do oděvní kolekce. V mé dosavadní práci jsem vždy tíhla ke grafice, čistotě, geometrii a pestré barevnosti, což mě volně dovedlo k hlubšímu zkoumání Op artu. Ten je úzce spjat s módou a kulturou 60. let, jenž na mě silně působí již od malička. Vždy jsem s nadšením sledovala francouzské, české nebo třeba italské filmy z této doby, ve kterých jsem byla vždy fascinována vířivou barevností, hravostí a zároveň elegancí nejen oděvů, ale celkového set-designu.

Tuto vizuální inspiraci propojuji s tematikou ženství a mateřství. Už od začátku jsem na tuto kolekci myslela, jako na posilující amulet, jenž nositelce bude symbolizovat její vlastní sílu. Sílu v její citlivosti, něze, sebevědomí, sebelásce a v její volnosti vyjádřit sebe samu. Vyzdvihuji posvátnou úlohu matky, která je v dnešní společnosti často podceněná.

Propojuji svůj výtvarný jazyk s praktičností. Poprvé ve své tvorbě hledám také funkci, nikoliv pouze výtvarný objekt. Tuto změnu v mém přístupu přisuzuji právě mateřství, které mě donutilo klást si otázky funkce i u mého vlastního oděvu. Začala jsem se tedy hlouběji zajímat o kvalitu materiálu, pohodlí při nošení a kvalitní zpracování. Dále jsem se soustředila na specifické potřeby kojících matek, které potřebují oděv, ve kterém je kojení snadné.

V celém procesu jsem byla svou vlastní cílovou skupinou, takže jsem přizpůsobila velikosti oděvů své vlastní postavě a mým vlastním kritériím.

6 MOODBOARD

Z děl Op artu, ve kterých se pracuje s geometrickými tvary, jsem si vybrala tvar elipsy, který různými způsoby promítám do každého looku. Kolekci se snažím držet v celkové čistotě a jednoduchosti tvarů. Zdroj inspirace pro mě byla móda 60. let a design, který mě fascinuje tvarovou organičností, jednoduchostí a vtipem. Vizuelní příběh ožívá propojením se ženským a dětskou hravostí.

Obr. 34 Moodboard

7 BAREVNOST

Barevnost vzniká postupně v procesu skicování. Odstíny modré byly dány jako první, díky návrhům punčoch. Poté přibyly teplé odstíny, jako protipól. Celá kolekce je potom vyrovnána černou a bílou.

Obr. 35 Barevnice kolekce

8 LINE-UP

Obr. 36 Line-up

9 PŘEHLED KOLEKCE

Obr. 37 Přehled kolekce

10 KOLEKCE

10.1 Punčochy

K nápadu vytvoření vlastního designu bavlněných punčoch jsem se dostala díky vlastní zkušenosti. Zjistila jsem, že na trhu nenajdu žádný typ, který by mě zaujal vizuálně. Zároveň jsem chtěla, aby byly z přírodního materiálu. Kombinace těchto dvou kritérií se zdála být absolutně nedostupná.

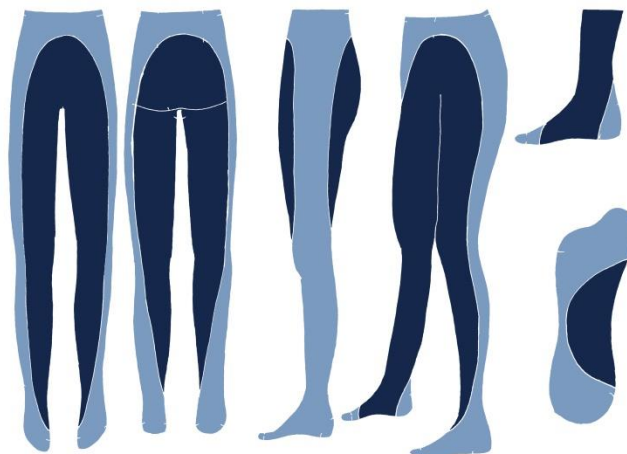
Stejně tak když jsem pátrala po punčochách pro moji dceru, nacházela jsem jen nevkusné vzory v otřelých barevných kombinacích.

Oslovila jsem tedy firmu Trepon, sídlící v Třebíči. Specializuje se na výrobu ponožkového a punčochového zboží. Firma byla v r.1935 založena Tomášem Baťou, pro výrobu ponožek, které se prodávaly pod značkou Kotva. Po r. 1949 firma dostala název Závody Gustava Klimenta, později BOPO. V r. 1991 se závody osamostatnily a přejmenovaly se na Trepon (Třebíčské ponožky).

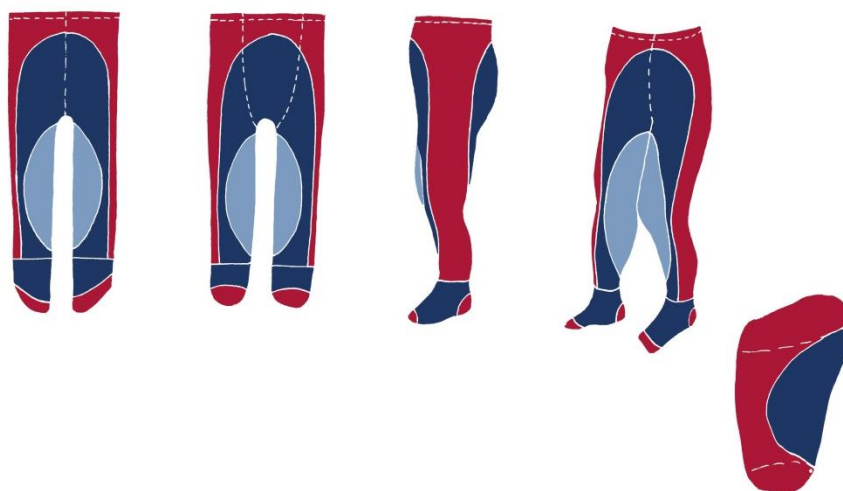
Obr. 38 Ukázka z procesu navrhování punčoch

Po množství návrhů, různých kombinacích a mnoha konzultacích s firmou, jsem se rozhodla pro nejjednodušší variantu členění. Plochy jsou vedeny organicky, do tvaru oblouku a detailem na chodidle.

Obr. 39 Vybraný návrh punčoch dámský

Nechala jsem vyplést dámský a dětský vzorek. V dětském vzorku se opakuje princip členění jako u dámského, ale je přidána ještě jedna menší elipsa. Barevnost je rozšířena o sytě červenou.

Obr. 40 Vybraný návrh punčoch dětský

10.2 Model č. 1 - Merino kabát

Návrhy punčoch byly úplně prvním impulsem, od kterého se dále odvíjely další modely. Navázal se na něj model č.1, kde punčochami doplňuji dlouhý kabát, ze 100% Merino vlny. Je dlouhý po kotníky, střižen do tvaru A, se stojáčkem, do kterého je všitý tvar elipsy. Díly rukávů jsou propojeny s předním i zadním dílem. Modelace rukávů je vyřešena záševkem na rameni. Členění na hrudi a na zádech kopíruje obloukový tvar, který je použitý na punčochách. Kabát se zapíná na zip se dvěma jezdcí.

Obr. 41 Proces návrhů Merino kabátu

Obr. 42 Zkouška Merino kabátu u dámské krejčí

10.3 Model č. 2 – Merino kalhotový kostým

K modelu č. 1 přibyl hned kostýmek, ze stejného materiálu. Skládá se z krátkého přiléhavého kabátku, který je v předním díle rozčleněn do tvaru elipsy. Střihové řešení rukávové hlavice je totožné s modelem č. 1. Kabátek je doplněn volnějším typem kalhot.

Obr. 43 Ukázka z procesu navrhování modelu č. 2

Obr. 44 Zkouška u dámské krejčí

10.4 Merino dětský kabátek

Dále jsem tyto modely doplnila dětským modelem, který se skládá z dětských bavlněných punčoch a kabátku, zpracovaném stejným způsobem jako model č. 1.

Realizace těchto tří modelů proběhla ve spolupráci s dámskou krejčovou, paní Ludmilou Slezákovou. Dámské modely jsou šity na mojí postavu, dětský look je na míru mé dceři.

Obr. 45 Domácí zkouška už hotového kabátku s punčochami

10.5 Model č. 3 – Černobílé mini šaty

U modelu č. 3 a č. 4 jsem se zaměřila na tvoření obrazců pomocí členění. Po dlouhém hledání vhodného tvaru vznikají opakující se elipsy, jež jsou narušeny zvlněnou horizontální linkou. Tímto způsobem jsou složeny černobílé minišaty z úpletu ze směsi bavlny a polyesteru.

Obr. 46 Hledání tvaru pro model č. 3 a 4

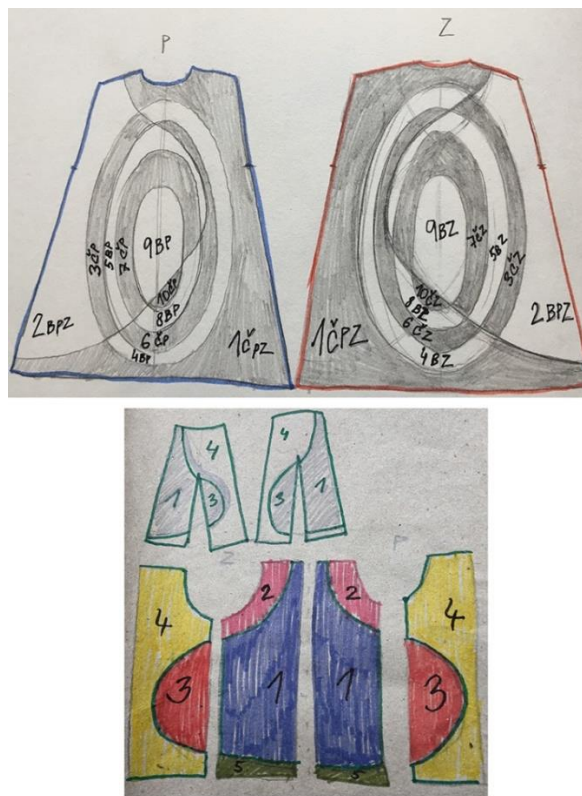
Obr. 47 Ukázka ze stříhu modelu č.3 a 4 Obr. 48 Z procesu šití modelu č. 3

10.6 Model č. 4 – Kalhotová souprava

Model č. 4 se skládá z vrchního dílu, který je řešen stejným principem jako model č. 3 a je doplněn širokými kalhotami, taktéž členěnými horizontální vlnivou linií. Souprava je zhotovená z úpletu ze směsi bavlny a polyesteru, jako model č. 3.

Obr. 49 Hledání tvaru pro model č. 3 a 4

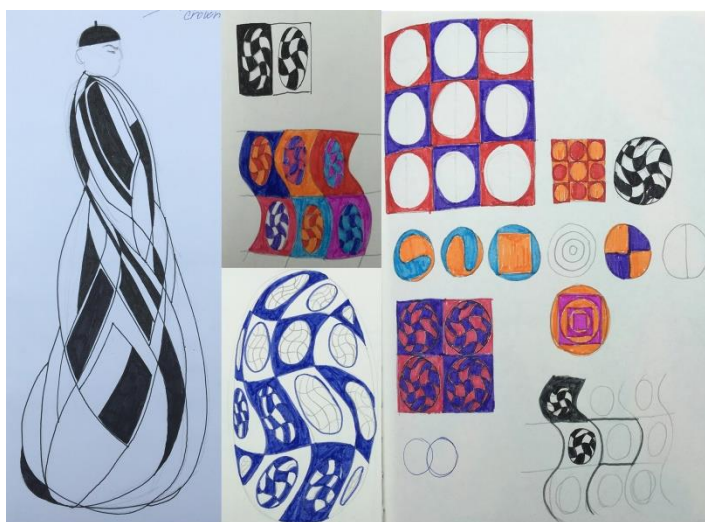
Obr. 50 Plán střihu modelu č. 4

10.7 Model č. 5 - Černobílé maxi šaty

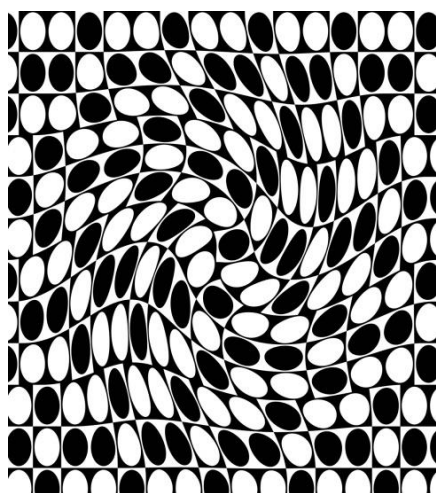
Poslední v kolekci je dvojice maxi šatů. Tady jsem se zaměřila na potisk materiálu. Inspirovala jsem se díly Victora Vasarelyho a vytvořila síť, ve které se opakuje motiv elipsy.

Vzor v černobílé verzi je na předním díle zvlněný a na zadním je tvarován do oválu, který vystupuje z plochy. Šaty mají střih do tvaru T, který se dole se rozšiřuje. Výstřih je vystřižen do hlubokého V s navazujícím zapínáním na knoflíky, k usnadnění kojení.

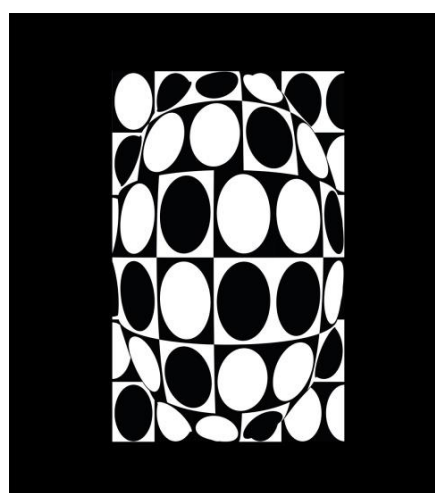
Šaty jsou zhotoveny z bavlněného saténu.

Obr. 51 Hledání kombinací pro potisk šatů

Obr. 52 Potisk předního dílu modelu č. 5

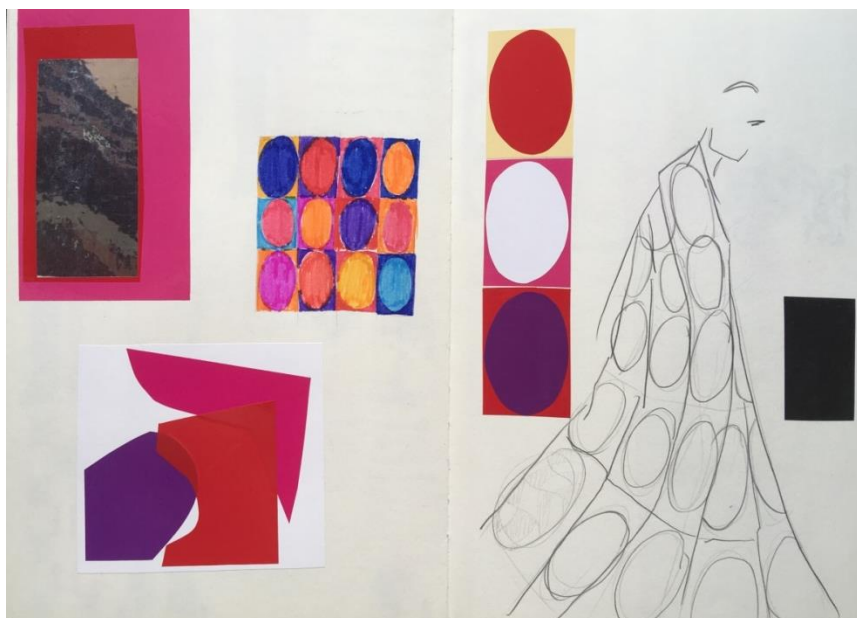

Obr. 53 Potisk zadního dílu modelu č. 5

10.8 Model č. 6 Barevné maxi šaty

Barevné maxi šaty mají totožná střih jako černobílé. Jsou potisknuty zvlněnou barevnou sítí. Potisk je stejný na předním i zadním díle. Šaty jsou zhotoveny z bavlněného saténu, jako model č. 5.

Základní motiv grafiky byl vytvořen v programu Adobe Illustrator. Ten jsme zde následně rozkopírovaly na potřebný formát pomocí příkazu „vytvoření opakujících se objektů“. Tuto grafiku ve velikosti 1:1 jsme poté v programu Adobe Photoshop upravily. V případě modelu č. 6 pomocí příkazu „zkroutit“. Příkaz „zkroutit“ je použit také na předním díle modelu č.5 a na zadním díle je použit příkaz „zaoblení“. Podklady pro tisk jsme vyexportovaly do formátu *.jpg. v rozlišení 150 Dpi. Tisková technika, kterou byla látka potištěna, byl digitální tisk, který byl zhotoven firmou Floraprint.

Obr. 54 Ukázka z procesu navrhování maxi šatů

Obr. 55 Potisk předního i zadního dílu modelu č. 6

10.9 Dětská tepláková souprava

Barevné maxi šaty doplňují dětskou teplákovou soupravou z bavlněného úpletu. Je potisknuta barevnou oválnou sítí.

Obr. 56 Potisk pro dětský model Obr. 57 Návrh dětské teplákové soupravy

11 DOPLŇKY

11.1 Klobouky

Oděvy doplňuji klobouky, které jsem zhotovila v rámci modistického kurzu u Hany Škorpilové. Vznikly tři kusy, dva s krepovou, neobvykle vysunutou nahoru a jeden baret.

Obr. 58 Ukázka z procesu výroby klobouků

Obr. 59 Z procesu návrhu klobouků

11.2 Náušnice

Všechny modely doplňuji stříbrnými náušnicemi podle vlastních návrhů. Tvary vycházejí opět z elipsy. Spolupracovala jsem s přítelem mé maminky, Petrem Blažkem. Mnou navrhnuté tvary se vyřezávaly laserem ze stříbrného plechu a potom se brousily.

Obr. 60 Broušení hotového tvaru náušnice

Obr. 61 Návrhy náušnic

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

12 FOTODOKUMENTACE

Foto: Barbora Zatlková

Model: Daniela Kučerová a Lea, Anna Maková a Tim, Michaela Dvořáková a Amálka,
Klára Opatřilová, Kristýna Poslužná, Jana Vaverková

Lokace: Vila Löw-Beer

ZÁVĚR

V teoretické části mé bakalářské práce jsem sledovala vizuální jazyk a módu šedesátých let 20. století. Jelikož mě toto období fascinuje odjakživa, byla pro mě radost, studovat o něm do hloubky. Objevila jsem mnoho nových informací, inspirativních děl a tvůrců. Výrazně mě také ovlivnilo zkoumat umělecký směr Optical art. Více a více ve své tvorbě tíhnu ke grafickému vyjádření a jsem si jista, že hlubší pochopení principů, podle kterých Op art funguje, mi je jen ku prospěchu.

Důležité pro mě bylo, spojit výtvarné sebevyjádření s praktičností. Povýšila jsem každodenní oděv a dala mu význam posilujícího amuletu.

V praktické části mé práce jsem volně rozvedla nové poznatky z části teoretické. Velmi mě obohatilo množství spoluprací, kterými jsem měla možnost projít. Cenné zkušenosti jsem získala, při komunikaci s firmou Trepon, specializující se na výrobu punčoch. Prošla jsem dlouhou cestou přizpůsobování svého návrhu jejich technologiím. Další spolupráce byla s dámskou krejčí, u které jsem se naučila, co vše je potřeba krejčímu dodat a jak důležité je znát oděvnické názvosloví. Prošla jsem také modistickým kurzem, který mi otevřel úplně nové dveře a ještě více ve mně posílil nadšení pro pokrývky hlavy. Také jsem měla možnost spolupracovat s mojí maminkou, která mi pomáhala s tvorbou potisků a jejím přítelem, který mi zase pomohl zrealizovat šest párů stříbrných náušnic.

Po celém procesu musím říct, že mě spolupráce těší více, než vše tvořit samostatně.

Na závěr musím říci, že mě celá práce velmi obohatila a doufám, že v něčem obohatí i čitatele.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BAUDOT, François. *Móda století*. Praha: Ikar, 2001. ISBN 80-7202-943-6

BLACKMAN, DAVIES. *Fashion Central Saint Martins*. London: Thames & Hudson. 2019. ISBN 978-0-500-29371-3

CONRAN, BAYLEY. *The A-Z of design*. London: Conran Octopus, 2007. ISBN 978 1 84091 564 8

ČERNÁ, Marie. *Dějiny výtvarného umění*. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-26-0

FIELL, C., & FIELL, P. (2013). *60s decorative arts: A source book*. Köln: Taschen. 2013. ISBN 978-3-8365-4655-3

FUKAI, Akiko. *Fashion: a history from the 18th to the 20th century : the collection of the Kyoto Costume Institute*. [London]: Taschen, c2011. ISBN 978-3-8228-2763-5.

HOLZHEY, Magdalena. *Victor Vasarely, 1906-1997: pure vision*. English edition. Köln: Taschen, [2018]. ISBN 978-3-8365-7395-5.

KOLESÁR, Zdeno. *Kapitoly z dějin designu*. Praha: Vysoká škola Uměleckoprůmyslová. 2009. ISBN 978-80-86863-28-3

MACKENZIE, Mairi. *...ismy, Jak chápat módu*. Praha: Slovart, 2010. ISBN 978-80-7391-399-1

MCDOWELL, Colin. *Fashion today*. London: Phaidon, 2000. ISBN 0-7148-3897-7

PAROLA, Rene. *Optical art: theory and practice*. Dover ed. New York: Dover Publications, 1996. ISBN 0-486-29054-9.

PIJOAN, José. *Dějiny umění / 10*. Praha: Odeon, 1984. ISBN 09/03. 01-523-84

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

KRIŠKOVÁ, Zuzana, 2018, Milan Dobeš, *Artlist - databáze současného* [online].[cit. 18.06.2021]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/milan-dobes-3844/>

SÝKOROVÁ, Lenka, 2021, Zdeněk Sýkora [online]. [cit. 18.06.2021]. Dostupné z: <http://www.zdeneksykora.cz/?s=zivotopis>

KOTALÍK, Jiří T., 2021, Básník a výtvarník Jiří Kolář, *Prodejní galerie obrazů a umění Praha - Galerie U Betlémské kaple* [online]. [cit.18.06.2021]. Dostupné z: <https://www.galerieubetlemskekaple.cz/umelci/jiri-kolar/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Např.	Například
Obr.	Obrázek
Č.	Číslo
Op	Optical
Jpg	Formát souboru
Dpi	Dots per inch

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Jean Schrimpton, David Bailey a Sue Murray

Zdroj: MCDOWELL, Colin. *Fashion today*. London: Phaidon, 2000. ISBN 0-7148-3897-7

Obr.2 Hvězdné uvitání Twiggy v USA

Zdroj: BAUDOT, François. *Móda století*. Praha: Ikar, 2001. ISBN 80-7202-943-6

Obr. 3 Šaty z kolekce Mondrian

Zdroj: Homage to Piet Mondrian - Musée Yves Saint Laurent Paris. *Musée Yves Saint Laurent Paris* [online]. Copyright © Musée Yves Saint Laurent Paris [cit. 14.03.2021].

Dostupné z: <https://museeyslparis.com/en/biography/lhommage-a-piet-mondrian>

Obr.4 Saint Laurent Rive Gauche

Zdroj: SAINT LAURENT rive gauche - Musée Yves Saint Laurent Paris. *Musée Yves Saint Laurent Paris* [online]. Copyright © INA [cit. 05.03.2021]. Dostupné z:

<https://museeyslparis.com/en/biography/saint-laurent-rive-gauche>

Obr.5 Paco Rabanne 1969

Zdroj: Boldest Fashion Trend the Year You Were Born - Boldest Trends of Every Decade. *Fashion Magazine - Beauty Tips, Fashion Trends, & Celebrity News - ELLE* [online]. Copyright ©2021 Hearst Magazine Media, Inc. All Rights Reserved. [cit. 05.03.2021]. Dostupné z: <https://www.elle.com/fashion/trend-reports/g28613/boldest-fashion-trends-through-the-years/>

Obr.6 Futuristický interiér podle Joea Colomba

Zdroj: Design:Icons - Joe Colombo. *TRENDLAND | Online Trend News covering design, art, fashion, travel and more* [online]. Dostupné z: <https://trendland.com/design-icon-joe-colombo/>

Obr.7 Křeslo Up, Gaetano Pesce

Zdroj: CONRAN, BAYLEY. *The A-Z of design*. London: Conran Octopus, 2007. ISBN 978 1 84091 564 8

Obr.8 Victor Vasarely

Zdroj: HOLZHEY, Magdalena. *Victor Vasarely, 1906-1997: pure vision*. English edition. Köln: Taschen, [2018]. ISBN 978-3-8365-7395-5.

Obr.9 Vasarely, Triond

Zdroj: Victor Vasarely, Triond, 1975 | Eames Fine Art. *Eames Fine Art* [online]. Copyright © 2021 Eames Fine Art [cit. 05.03.2021]. Dostupné z:

<https://www.eamesfineart.com/artists/100-victor-vasarely/works/11224-victor-vasarely-triond-1975/>

Obr.10 Current (1964)

Zdroj: PIJOAN, José. *Dějiny umění / 10*. Praha: Odeon, 1984. ISBN 09/03. 01-523-84

Obr.11 Mary Quant

Zdroj: BAUDOT, François. *Móda století*. Praha: Ikar, 2001. ISBN 80-7202-943-6

Obr.12 Pierre Cardin, 1967, photo Peter Knapp

Zdroj: MCDOWELL, Colin. *Fashion today*. London: Phaidon, 2000. ISBN 0-7148-3897-7

Obr.13 Rudi Gernreich - Monokini

Zdroj: FUKAI, Akiko. *Fashion: a history from the 18th to the 20th century : the collection of the Kyoto Costume Institute*. [London]: Taschen, c2011. ISBN 978-3-8228-2763-5.

Obr.14 Rudi Gernreich – Plavky

Zdroj: FUKAI, Akiko. *Fashion: a history from the 18th to the 20th century : the collection of the Kyoto Costume Institute*. [London]: Taschen, c2011. ISBN 978-3-8228-2763-5.

Obr. 15-33 Móda dnes – Inspirace Op Artem

Zdroj: Fashion Week. Designer Collections. *Vogue Runway* [online].cit. 25.06.2021.

Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows>

Následující: vlastní zdroje

Obr. 34 Moodboard

Obr. 35 Barevnice kolekce

Obr. 36 Line-up

Obr. 37 Přehled kolekce

Obr. 38 Ukázka z procesu navrhování punčoch

Obr. 39 Vybraný návrh punčoch dámský

Obr. 40 Vybraný návrh punčoch dětský

Obr. 41 Proces návrhů Merino kabátu

Obr. 42 Zkouška Merino kabátu u dámské krejčí

Obr. 43 Ukázka z procesu navrhování modelu č. 2

Obr. 44 Zkouška u dámské krejčí

Obr. 45 Domácí zkouška už hotového kabátku s punčochami

Obr. 46 Hledání tvaru pro model č. 3 a 4

Obr. 47 Ukázka ze střihu modelu č. 3 a 4

Obr. 48 Z procesu šití modelu č. 3

Obr. 49 Hledání tvaru pro model č. 3 a 4

Obr. 50 Plán střihu modelu č. 4

Obr. 51 Hledání kombinací pro potisk šatů

Obr. 52 Potisk předního dílu modelu č. 5

Obr. 53 Potisk zadního dílu modelu č. 5

Obr. 54 Ukázka z procesu navrhování maxi šatů

Obr. 55 Potisk předního i zadního dílu modelu č. 6

Obr. 56 Potisk pro dětský model

Obr. 57 Návrh dětské teplákové soupravy

Obr. 58 Ukázka z procesu výroby klobouků

Obr. 59 Z procesu návrhů klobouků

Obr. 60 Broušení hotového tvaru náušnice

Obr. 61 Návrhy náušnic

SEZNAM PŘÍLOH

Flash disk

